

• دکتر حسین عبده تبریزی

شرکت سهامی خاص تولیدی پاکان*

آقای احمد عبدالرسولی، مدیر مالی شرکت پاکان، از مدیرعامل شرکت درخواست کرد تا هیئت مدیره را برای اخذ تصمیم در زمینه قرارداد با شرکت امید به نشستی فراخواند. شرکت پاکان در سال ۱۳۴۹ با سرمایه اولیه ۵۰۰۰۰۰۰ ریال تأسیس شده بود، و سرمایه آن به تدریج افزایش یافته و در سال ۱۳۵۴ به ۶۰۰۰۰۰۰۰ ریال رسید. در سال ۱۳۶۰ در راستای قانون حفاظت و توسعه صنایع ایران، شرکت مشمول بند "ب و ج" شده و تحت پوشش سازمان صنایع ملی ایران قرار گرفت.

عمده مواد اولیه تولید محصولات شوینده و پاک کننده به شکل پودر، مایع، خمیری شکل و جامد از خارج وارد می شد. تا سال ۱۳۵۹، مواد مایع و خمیری شکل به صورت فله با کشتی از طریق بندرهای جنوب وارد شده و محموله از کشتی توسط دومی به مخزنهای موجود در خرمشهر حمل و در مخزنها تخلیه می شد. این مواد آن گاه با تانکرو قطار به محل کارخانه شرکت در تهران حمل و در مخزنها برای استفاده در شبکه تولید ذخیره می شد. مخزنهای خرمشهر به شرکت دیگری تعلق داشت که خود تولیدکننده مواد غذایی بود، آن شرکت کلیه مواد وارداتی شرکت پاکان را ترخیص و به تهران حمل می کرد.

در سال ۱۳۵۹، در جریان جنگ ایران و عراق و اشغال خرمشهر، مخزنها آسیب دید؛ قسمتی از مواد از بین رفت و بقیه نیز در اختیار نیروهای بیگانه قرار گرفت. در جمع ۳۴۳ میلیون ریال خسارت مواد به شرکت وارد شد، به ناچار شرکت جهت ادامه تولید

---

* این افته با همکاری آقای فروزش براساس اطلاعات واقعی در مورد یک شرکت ایرانی تهیه شده است. اسامی و رقمها تغییر کرده است. هدف افته طرح و آموزش مبشها و موضوعهای مالی است و به هیچوجه قصد انتقاد از مدیر یا مدیرانی در کار نبوده است.

اقدام به وارد کردن مواد مایع و خمیری شکل در بشکه‌های ۲۰۰ کیلویی کرد، این نحوه ورود قیمت هر تن مواد را ۱۰۰۰۰ ریال افزایش داد، البته، شرکت بشکه‌های خالی را به فروش رسانده و بابت هر یک به‌طور متوسط ۳۵۰ ریال دریافت می‌کرد.

مدیریت شرکت از اواخر سال ۱۳۶۱ به فکر افتاد که مخزنهایی در یکی از بندرهای جنوبی کشور احداث کند تا مواد مایع و خمیری شکل وارداتی در کشتی و به صورت فله در آنها تخلیه شود، اما این کار نیاز به اسلکه برای پهلوگیری کشتیها داشت. از این رو شرکت با شرکت امید که اسلکه اختصاصی در بوشهر داشت، وارد مذاکره شده در تاریخ ۶۱/۱۲/۱ نمایندگان دو شرکت توافقنامه اولیای برای ساخت چهار مخزن و استفاده مشترک از اسلکه تهیه کردند، آقای عبدالرسولی قصد داشت که این توافقنامه را در نشست هیئت مدیره طرح کرده و به تصویب برساند. نکته‌های عمده توافقنامه به شرح زیر است:

۱. شرکت امید با دریافت وجه از شرکت تولیدی پاکان اقدام به ساخت واحداث چهار مخزن ۴۰۰۰ تنی کرده و پس از تکمیل و شروع بهره‌برداری، آنها را در اختیار اجاره شرکت پاکان قرار می‌دهد (پروژه به صورت امانی انجام می‌شود).
۲. شرکت پاکان متعهد می‌شود کلیه هزینه‌های پروژه را طبق قراردادهای با پیمانکاران، و پس از تأیید شرکت امید، پرداخت کند.

۳. مدت زمان تکمیل پروژه که در شرایط عادی ۱۵ ماه می‌باشد، به دلیل اوضاع جنگی، ۳۶ ماه تعیین می‌شود.

۴. شرکت امید ناظر پروژه بوده و برابر ۷٪ کل هزینه‌های پروژه را بابت حق نظارت دریافت خواهد کرد.

۵. پس از تکمیل مخزنها و آغاز به بهره‌برداری، مخزنها به مدت ۱۰ سال در اجاره شرکت پاکان قرار گرفته و هزینه اجاره به ماخذ $\frac{1}{15}$ کل هزینه‌های طرح به علاوه ۱۰٪ از طرف شرکت پاکان به شرکت امید پرداخت خواهد شد. پس از انقضای مدت، در شرایط یکسان، شرکت پاکان برای اجاره مخزنها حق تقدم خواهد داشت.

۶. اداره امور اسلکه و مخزنها و مسائل ایمنی مربوط به آنها به عهده شرکت امید است.

۷. هزینه‌های تعمیر و نگهداری و استهلاک اسلکه و مخزنها به نسبت مواد وارده توسط شرکت پاکان پرداخت می‌گردد.

۸. اسلکه و مخزنهای احداث شده متعلق به شرکت امید بوده و شرکت سهامی خاص

پاکان هیچ حقی جز وصول مبلغهای پرداخت شده در بند یک ندارد ، شرکت امید هزینههای احداث مخزنها را در مدت $7\frac{1}{4}$ سال از تاریخ بهره‌برداری مستهلک کرده و همه ساله به شرکت پاکان پرداخت می‌کند .

سایر اطلاعات لازم

آقای عبدالرسولی به کمک کارشناسان شرکت امید ، اطلاعات اضافی زیر را که فکر می‌کرد در امر تصمیم‌گیری به کار می‌آیند ، جمع‌آوری کرد :

الف . هزینههای ساخت مخزنها به شرح زیر پیش‌بینی می‌شود :

هزینههای قابل پرداخت در سال ۱۳۶۲ معادل ۵۲ میلیون ریال ، در سال

۱۳۶۳ برابر ۱۰۰ میلیون ریال ، و در سال ۱۳۶۴ برابر ۵۸ میلیون ریال .

ب . تاریخ بهره‌برداری ۱۳۶۵/۱/۱ خواهد بود .

ج . قیمت تمام شده اسکله منهای ذخیره‌های استهلاک آن در شروع بهره‌برداری از مخزنها برابر ۱۲۰ میلیون ریال و نرخ استهلاک اسکله ۸٪ در سال برآورد می‌شود .

د . نرخ استهلاک مخزنها ۱۲/۵٪ در سال پیش‌بینی می‌شود .

ه . هزینههای تعمیر و نگهداری سالیانه ۲۰ میلیون ریال برآورد می‌شود .

و . نسبت مواد وارده ، شرکت پاکان به سایرموارد وارده به اسکله و مخزنها ۳ به یک است .

ز . قیمت هر کیلو مواد وارداتی مایع و خمیری شکل شرکت پاکان ۸۰ ریال است ، حجم واردات در سال ۳۲ هزار تن می‌باشد .

ح . در صورت ورود مواد در بشکه ، میزان ضایعات ۱٪ برآورد می‌شود . کرایه حمل از بندر به مخزنهای شرکت پاکان در تهران برای هر دو حالت فله و بشکه یکسان برآورد می‌شود .

ط . نرخ مالیات شرکت پاکان ۲۵٪ و نرخ بازده سرمایه فعلی شرکت حدود ۲۰٪ می‌باشد ، آقای عبدالرسولی خود شخصا "چندان با مفاد قرارداد موافق نبود و بویژه پیشنهاد

می‌کرد که از بند ۸ قرارداد کلمه " مخزنها " حذف شود .

مطلوب است ؛

۱ . نرخ بازده پروژه را محاسبه کنید ، در صورت تأیید نظر آقای عبدالرسولی در

مورد اصلاح بند ۸ ، آیا تغییری در نرخ بازده داده می‌شود ؟

۲ . اگر شرکت بتواند پروژه را از محل یک وام بانکی ۱۲٪ تأمین مالی کند ، آیا

تغییری در نرخ بازده بوجود می‌آید؟

۳. به نظر شما هیئت‌مدیره چه تصمیمی باید بگیرد؟ با اجرای پروژه موافقت کند یا کماکان به صورت بشکه مواد را وارد کند؟

۴. چه اشکالهایی در کار می‌بینید و چه پیشنهادهایی برای هیئت‌مدیره دارید؟

آقای علی اکبر حاجی حسینی
همکار عزیز

باکمال تاسف فوت مادرگرامیتان رابه شما و خانواده محترم تسلیت
عرض نموده ، بقای عمر و سلامت شما و سایر بازماندگان را از خداوند
خواهانیم .

انجمن حسابداران خبره ایران

آقای غلامحسین دهدشتی

باکمال تاسف فوت پدرگرامیتان رابه جنابعالی و خانواده محترم
تسلیت عرض نموده ، بقای عمر و سلامت شما و سایر بازماندگان را از
خداوند خواهانیم .

انجمن حسابداران خبره ایران

آقای سید محمد سجادیان

باکمال تاسف فوت مادرگرامیتان رابه شما و خانواده محترم تسلیت
عرض نموده ، بقای عمر و سلامت شما و سایر بازماندگان را از خداوند
خواهانیم .

انجمن حسابداران خبره ایران